

Tác động của dự án, tiếng nói của người hưởng lợi

Tháng 6 2020

Thông tin cơ bản: Dự án ENHANCE của ILO

Tổ chức Lao động Quốc tế (ILO) đang thực hiện Dự án Hỗ trợ kỹ thuật nâng cao năng lực quốc gia Phòng ngừa và giảm thiểu Lao động trẻ em ở Việt Nam (ENHANCE) với nguồn tài trợ của Bộ Lao động Hoa Kỳ (USDOL). Dự án hoạt động với sự hợp tác của Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội và các đối tác khác. Bên cạnh việc hỗ trợ quốc gia phòng ngừa lao động trẻ em thông qua các hoạt động nâng cao nhận thức và xây dựng năng lực, dự án thực hiện các mô hình can thiệp tại Hà Nội, TP Hồ Chí Minh và An Giang. Hoạt động này hỗ trợ sinh kế cho các gia đình và học tập của các em nhỏ có nguy cơ trở thành lao động trẻ em. Những câu chuyện sau đây đã phản ánh hiệu quả của những hoạt động can thiệp này.

Tuyền, em học sinh đã không còn phải đi lao động kiếm sống nữa, em được tiếp tục đi học và phát huy những sở trường của mình

Cô bé Trần Thị Bích Tuyền, 15 tuổi, sống cùng bố mẹ, ba chị gái và em trai trong một căn phòng thuê nhỏ tại quận Tân Bình, thành phố Hồ Chí Minh. Gia đình em trước đây có sở hữu một ngôi nhà nhỏ ở ngoại tỉnh nhưng khi em trai của Tuyền được chẩn đoán bị bệnh tim, gia đình đã phải bán nhà để chi trả viện phí cho em. Để có thể đáp ứng nhu cầu sinh hoạt của gia đình, ba mẹ Tuyền phải đi bán vé số dạo và bán rau trên đường. Tuy điều kiện khó khăn nhưng bố mẹ Tuyền vẫn cố gắng bươn chải, ưu tiên con cái học hành với hy vọng con mình sau này sẽ có cuộc sống tốt hơn. Tuy nhiên, hai chị lớn của Tuyền đã phải bỏ học sớm để đi làm kiếm thêm thu nhập cho gia đình.

Với điều kiện kinh tế chật vật như vậy, Tuyền có thể cũng sẽ phải bỏ học sớm. Tuy nhiên, chính quyền địa phương đã tiếp cận với gia đình em và kết nối với tổ chức phi chính phủ Saigon Children's Charity (SCC).

Với sự hỗ trợ của Dự án ENHANCE, SCC đã đánh giá nhu cầu học tập của Tuyền và sắp xếp để em được tiếp tục học tại một trung tâm giáo dục cách nhà 30 phút. Hiện nay, em được đi học văn, toán và khoa học lớp 10 tại trung tâm. Tuy phải giành nhiều thời gian giúp đỡ gia đình nhưng Tuyền vẫn học rất giỏi. Gần đây em còn giành được giải thưởng của trường vì những thành tích xuất sắc của mình.

Tuyền mơ ước được trở thành nhà thiết kế hoặc làm cô giáo. Để giúp cô bé 15 tuổi giãi ước mơ này định hướng các phương án nghề nghiệp và có trọng tâm hướng tới mục tiêu của mình, SCC hỗ trợ hướng nghiệp bổ sung. Tuyền được tham dự khóa tập huấn kỹ năng sống của SCC mỗi tháng một lần để xây dựng kỹ năng giao tiếp và làm việc nhóm. "Trong quá trình học, em đã xây dựng được cho mình những nguyên tắc vững chắc", em cho biết với một sự thông minh hơn tuổi. Tuyền hy vọng sẽ được tiếp tục học thêm 2 năm nữa và trong thời gian đó, em sẽ tích lũy được những kiến thức và kỹ năng cần thiết để có thể làm việc và có cuộc sống tốt hơn cho bản thân và gia đình.

Bình, trước đây đã từng là lao động trẻ em, nay cuối cùng em đã có thể theo đuổi ước mơ của cuộc đời mình

Nguyễn Thị Tú Bình, 17 tuổi, hiện đang sinh sống tại ấp Mỹ Thiện, An Giang, cùng với mẹ, bố và người anh trai tàn tật, cả hai đều không có khả năng lao động. Để giúp mẹ và gia đình, Bình đã phải bỏ học từ lớp 8 để đi làm ruộng. Em có thể kiếm được 13,000 đồng (khoảng US\$0.50)/giờ và em chỉ có những kỹ năng tối thiểu cho cuộc sống tương lai.

Tuy nhiên, năm 2019, cuộc sống của Bình đã thay đổi đáng kể, khi cán bộ xã và Trường ĐH An Giang tiếp cận gia đình và giới thiệu về Dự án ENHANCE với các hoạt động hỗ trợ học nghề cho thanh thiếu niên. Thông qua trường ĐH An Giang và với sự hỗ trợ của Dự án, Bình được kết nối với chị Thảo, là chủ tiệm làm đẹp gần nhà, người hiện nay đang dạy nghề làm tóc cho Bình.

Bình hàng ngày đi đến tiệm làm tóc để học nghề, quãng đường đi mất 10 phút. Cho tới nay, Bình đã học được kỹ thuật gội và hiện đang học các kỹ năng nhuộm. Cô Thảo nhận xét, trong những tuần đầu tiên, Bình rất khép kín và tự ti, nhưng em đã nhanh chóng trở nên tự tin sau vài tháng. "Bình biết lắng nghe với thái độ tập trung nên em học rất nhanh", chị Thảo nói. Vì vậy, chỉ sau 4 tuần, Bình đã bắt đầu làm trực tiếp trên khách. Ngoài những kỹ năng nghề, Bình cũng học hỏi nhiều về dịch vụ khách hàng và cách giải quyết những tình huống khó khăn. Em giải thích "Điều thú vị và có giá trị nhất của công việc này là làm cho khách hàng cảm thấy mình tuyệt vời hơn".

Bình được hỗ trợ 30,000 đồng (khoảng US\$1.30) mỗi ngày và chị Thảo cho biết mức hỗ trợ này sẽ sớm được tăng lên. Những năm tháng làm việc trên đồng, Bình chắc khó có thể tưởng tượng được cuộc sống của e sẽ được như hiện nay. Bây giờ, khi đã ở trong một hoàn

"Nếu không được đi học nghề thì em sẽ không thể theo đuổi ước mơ này của mình và chắc em vẫn đang tiếp tục làm việc với mẹ trên đồng"

cảnh tốt đẹp hơn, em đã có thể hình dung được một tương lai tươi sáng hơn cho bản thân và gia đình mình. Em dự định sẽ tiếp tục học nghề tại tiệm và em sẽ học cắt tóc dưới sự hướng dẫn của chị Thảo. Một khóa học nghề tương đương tại một cơ sở dạy nghề khác có mức phí khoảng 6-8 triệu đồng, cộng thêm chi phí vật tư học liệu, sẽ nằm ngoài khả năng chi trả của Bình. Tuy nhiên, nếu em tiếp tục làm việc chăm chỉ và có triển vọng, chị Thảo sẽ dạy em với mức phí vật tư tối thiểu.

Bận bịu với việc học nghề, giúp mẹ nấu nướng và làm các việc vặt trong nhà, Bình không có nhiều thời gian chơi với bạn bè, những cô bé cậu bé vẫn còn đang đi học. Tuy nhiên, em rất thích thú với việc học nghề và mong muốn mình sẽ trở thành nhà tạo mẫu tóc. "Nếu không được đi học nghề thì em sẽ không thể theo đuổi ước mơ này của mình và chắc em vẫn đang tiếp tục làm việc với mẹ trên đồng", em nói. Mục đích cuối cùng của em là một ngày nào đó em có thể sở hữu tiệm riêng của mình để có thể hỗ trợ gia đình.

Thành, cậu bé 14 tuổi được tiếp tục đi học, không còn phải đi bán vé số nữa

Châu Trường Thanh, 14 tuổi, sống tại xã Mỹ Đức, An Giang cùng với bố mẹ, em trai và em gái. Các thành viên trong gia đình gặp nhiều vấn đề về sức khỏe, đặc biệt là bố em mắc bệnh mãn tính nặng, cần được chăm sóc y tế thường xuyên. Do điều kiện khó khăn như vậy lại không có nguồn tài chính đảm bảo nào, gia đình chật vật và không đủ khả năng cho Thanh và cậu em trai 12 tuổi đi học. Thanh rất thích học toán nhưng em thường xuyên phải bỏ học để giúp mẹ bán vé số dạo để có thêm thu nhập cho gia đình. Em gái 8 tuổi của Thanh đang học lớp 2 là đứa con duy nhất trong gia đình vẫn còn được đi học.

Sau nhiều năm phải đi bán vé số, năm ngoái, cuộc đời của Thanh đã thay đổi đáng kể. Một cô giáo đã đến gặp gia đình em và chính quyền địa phương thông báo cho gia đình về cơ hội học nghề cho em với sự hỗ trợ của Dự án ENHANCE. Hiện nay, thay vì việc phải bán dạo trên phố, Thanh đang được học nghề cơ khí tại một tiệm sửa xe máy cách nhà em 15 phút đạp xe. Sau 4 tháng học, Thanh đã có nhiều tiến bộ. Với sự hỗ trợ của chú Du, chủ tiệm sửa xe, Thanh vừa học vừa làm. Là một người tiếp thu nhanh, em đã bắt đầu trực tiếp làm trên xe sau 2 tuần học lý thuyết. Công việc yêu thích của em là lắp các bộ phận mới.

"Giấc mơ của em là mở được một tiệm sửa xe của riêng mình để em có thể giúp đỡ được gia đình"

Cho dù điều kiện gia đình khó khăn, bố mẹ em hoàn toàn ủng hộ em học nghề để có cơ hội thay đổi cuộc đời và có một cuộc sống tốt đẹp hơn trong tương lai. Tuy việc học nghề rất bận bịu nhưng đây lại là cơ hội cho cậu bé 15 tuổi được vui chơi với các cậu bé cùng trang lứa khác. Ngoài Thanh, anh Du còn dạy nghề cho 2 em nhỏ khác cũng được Dự án hỗ trợ. Những cậu bé này đã đem lại không khí vui vẻ cho tiệm sửa xe của anh. Anh dự định sẽ tiếp tục dạy nghề cho cả ba em theo nhu cầu của các em và có dự kiến sẽ thuê các em làm việc. "Tôi sẽ rất buồn nếu các em rời tiệm", anh cười và nói. Với 20 năm kinh nghiệm, anh Du đã dạy nghề cho 11 người, tất cả hiện nay đều đang làm nghề cơ khí. "Nhu cầu thợ cơ khí giỏi tại cộng đồng rất cao. Nếu mình có kỹ năng tốt, mình có thể sống tốt".

Nếu không được học nghề, Thanh nghĩ có lẽ em hiện vẫn đang đi bán vé số dạo và không có ý tưởng gì để thoát nghèo. Ngày hôm nay, Thanh đã có một cái nhìn rõ nét hơn về tương lai của mình. "Giấc mơ của em là mở được một tiệm sửa xe của riêng mình để em có thể giúp đỡ được gia đình", cậu bé 14 tuổi nói với một sự quyết tâm thầm lặng.

Lập, cậu bé mồ côi được học nghề và có cơ hội tốt hơn cho bản thân mình

Trương Tân Lập mồ côi từ năm em 14 tuổi khi mẹ em mất vì căn bệnh ung thư. Em hiện đang sống cùng với người bà đã 88 tuổi trong một căn nhà chỉ có 1 phòng tại TP Hồ Chí Minh và làm việc bưng bê bán thời gian tại một nhà hàng tại địa phương. Năm nay Lập đã 16 tuổi. Hầu hết các bạn của em đã đi học cấp 3. Còn Lập, vì không có khả năng chi trả học phí, em không thể tiếp tục đi học. Mùa hè năm 2019, cuộc đời của Lập bắt đầu thay đổi khi em được cán bộ xã tiếp cận và kết nối với Saigon Children's Charity (SCC) – một tổ chức phi chính phủ hợp tác với Dự án ENHANCE giúp đỡ thanh thiếu niên học nghề.

Được Dự án đài thọ học phí, Lập hiện đang học tháng thứ 6 trong khóa học IT 3 năm tại trường Cao đẳng Lý Tự Trọng. Bên cạnh việc học nghề IT vào các ngày thường, em còn được học kỹ năng sống vào cuối tuần. Hàng ngày, Lập dậy vào lúc 6.30h sáng để đến trường vào lúc 7h sáng. Sau giờ học, em về nhà nấu cơm cho mình và bà và thường dành khoảng 2-3h tự học ở nhà. Bên cạnh đó, em vẫn tiếp tục làm việc ở nhà hàng 3 ngày/tuần để có thêm thu nhập cho gia đình nhỏ của mình. "Không giống các bạn của em hiện đang học cấp 3, lịch học tại trường cao đẳng cho phép em có thể linh hoạt làm việc kiếm tiền khi em có thời gian rảnh", em giải thích.

"Nếu không được đi học, em sẽ không có đủ kỹ năng để cân nhắc con đường này trong tương lai"

Tuy mới chỉ theo học được 6 tháng nhưng Lập đã quyết định chọn học thiết kế trang web. Em cũng cân nhắc khả năng học đại học trong tương lai. "Nếu không được đi học, em sẽ không có đủ kỹ năng để cân nhắc con đường này trong tương lai", em nói. Tự hào về thành tích của cháu mình, bà ngoại Lập vui vẻ bày tỏ sự nhẹ nhõm vì em đã có thể tiếp tục việc học tập của mình để có thể tiếp tục cải thiện bản thân. "Bây giờ tôi biết rằng nếu tôi không còn ở bên, cháu vẫn sẽ có thể tự lập được", bà nói.

Thương, em bé mồ côi đã có được mái ấm

Tọa lạc tại trung tâm quận Bình Tân, TP Hồ Chí Minh, Trường tiểu học Thiên Ân là trường duy nhất được nhà thờ địa phương thành lập vào năm 2000. Toàn bộ 340 học sinh có hoàn cảnh khó khăn của trường phần lớn đều xuất thân từ các gia đình di cư từ các vùng nông thôn Việt Nam. Nhiều em phải đi làm giúp gia đình kiếm sống.

Để giữ các em tiếp tục đi học và không phải đi bán hàng rong, Dự án đã hỗ trợ cho các em học phẩm, thẻ bảo hiểm y tế và thành lập thư viện trường với rất nhiều đầu sách. Đáng chú ý nhất là Dự án đã cung cấp bữa trưa miễn phí cho toàn bộ học sinh của trường để khuyến khích các gia đình khó khăn cho con em tiếp tục đi học.

Theo cô Thảo, quản lý của trường, trước khi có bữa ăn trưa miễn phí, học sinh sau khi học xong sẽ phải đi bán vé số và bán dạo trên phố. Bữa ăn không chỉ cung cấp dưỡng chất cân bằng, tăng cường sức khỏe cho học sinh, mà còn khuyến khích các bậc cha mẹ, tất cả những người đang gặp khó khăn về tài chính, cho con cái họ tiếp tục đi học.

Đáp lại bữa ăn miễn phí được hỗ trợ hàng ngày, các phụ huynh đã cam kết với trường sẽ cho con mình đi học. Các giáo viên và cán bộ của trường đã rất tâm huyết thuyết phục các gia đình đang gặp khó khăn về lợi ích dài hạn khi đầu tư vào giáo dục cho con cái so với những lợi ích tài chính nhỏ trước mắt khi để con phải đi làm việc kiếm sống.

Đối với học sinh 14 tuổi Thương, được cùng ngồi ăn với các bạn trong căn phòng rộng là thời gian em thích nhất trong ngày. Thương đã học ở trường Thiên Ân từ khi học lớp một. Cô Thảo giải thích rằng cô bé hiện đang sống với cô tại nhà của cô, nơi cô cũng nuôi 11 em học sinh khác không có gia đình chăm sóc.

Thương không biết cha mẹ của em. Trước khi em bắt đầu học tại trường Thiên Ân, em ở với bà ngoại. Bà đã đưa em và các em trai của đi ăn xin và bán đồ khô trên phố để kiếm sống. Khi người bà đến nhà thờ để xin hỗ trợ, cô Thảo bắt đầu nuôi gia đình em và đưa

"Các thầy cô giáo ở đây rất yêu chúng em, giống như những người bạn của chúng em vậy"

Thương và em trai em, Thanh, đến trường Thiên Ân.

Do bà ngoại Thương không đủ khả năng để nuôi ba đứa trẻ, bà nội ở Campuchia hiện đang chăm sóc đứa út, Thiên. Thành thạo Thanh, em trai của Thương, đến trường để ăn trưa và các cán bộ đang tích cực làm các thủ tục để tiếp nhận em vào trường.

Dù hoàn cảnh rất khó khăn nhưng Thương học rất giỏi. Ở trường Thiên Ân, môn học yêu thích của em là toán. "Các thầy cô giáo ở đây rất yêu chúng em, giống như những người bạn của chúng em vậy", em nói. Cô học trò nhỏ rất thích nhảy và ước mơ một ngày nào đó sẽ trở thành một ngôi sao điện ảnh.

Ông bố đơn thân được hỗ trợ cho con được tiếp tục đến trường, không phải đi lao động kiếm sống

Mới chỉ 8 tuổi, Lê Văn Huỳnh đã lo việc nhà và tự nấu bữa tối cho mình, em trai 7 tuổi và bố, anh Trinh hiện đang là công nhân xây dựng. Chỉ hơn một năm trước, mẹ Huỳnh bỏ nhà ra đi ngay sau khi họ chuyển từ quê lên thành phố Hồ Chí để tìm kiếm một cuộc sống tốt đẹp hơn. Không có người mẹ đỡ đầu, cha Huỳnh không đủ khả năng kiếm đủ thu nhập cho gia đình nhỏ và phải vật lộn để chăm sóc hai đứa con trai của mình. Ông bố đơn thân đã phải để các cậu bé đi bán vé số dạo trên phố để có thêm nguồn thu nhập nhỏ cho gia đình.

Không còn khả năng lo cho con đến trường, cuối cùng anh Trinh đã tìm kiếm sự hỗ trợ dành cho những học sinh có hoàn cảnh khó khăn của trường Thiên Ân. Dự án đã hợp tác với Trường Thiên Ân từ tháng 6 năm 2019 với nỗ lực ngăn chặn tình trạng lao động trẻ em cho 340 học sinh của trường. Theo cô Thảo, quản lý của trường, để tạo điều kiện cho hai em nhập học, Dự án ENHANCE đã đồng ý mở rộng hỗ trợ, cung cấp thêm bữa trưa miễn phí, thẻ bảo hiểm y tế và các học liệu cho hai em học sinh này.

Cô Thảo nhớ lại khi cô gặp các cậu bé lần đầu tiên đến trường, các em đi chân đất, không có quần áo sạch và cả hai đều có vấn đề về mắt. Sau khi nhập học, hai em được cung cấp xăng-đan, quần áo, khám mắt và kính. Hiện nay hai anh em đã học ở trường Thiên Ân được hơn một năm và theo lời cô Thảo, "Sau khi được vào học ở trường, các em đã có sự thay đổi lớn. Đường như trí não của các em bây giờ mới bắt đầu được kích hoạt", cô nói.

Đối với anh Trinh, việc con anh vào học trường Thiên Ân đánh dấu một sự khởi đầu mới cho gia đình. "Ngày đầu tiên đi học về, các con tôi đã khóc vì hạnh phúc", anh nói. Hiện nay, anh Trinh đã nhìn tương lai với niềm hy vọng. Anh công nhân xây dựng nói: "Khi các con tôi lớn lên, tôi muốn các cháu có thể tự lựa chọn cuộc sống của mình, có thu nhập ổn định và có thể tự lập."

"Ngày đầu tiên đi học về, các con tôi đã khóc vì hạnh phúc"

Việc học hành rất quan trọng đối với tương lai của chúng".

Cậu bé 8 tuổi Huỳnh, hiện đang học văn và toán lớp 1, em không phải đi bán vé số nữa. Sau giờ học em chăm chỉ làm các việc vặt và nấu bữa tối cho gia đình. Khi được hỏi em có muốn trở thành đầu bếp tương lai không, em gật đầu cười ngượng nghịu.

Để biết thêm thông tin, xin vui lòng liên hệ

Dự án ENHANCE ILO

Tháp B, Tòa nhà Handi Resco, 521 Kim Mã, Ngọc Khánh, Ba Đình, Hà Nội

ĐT: +84 24 3 734 0902 Email: han_enhance@ilo.org

Website: goo.gl/UEXIA Facebook: Vietnam.ILO

* Sản phẩm này được thực hiện từ nguồn hỗ trợ Bộ Lao động Hoa Kỳ tài trợ theo Thỏa thuận Hợp tác số IL-26682-14-75-K-11. Tài liệu này không nhất thiết phản ánh quan điểm hay các chính sách của Bộ Lao động Hoa Kỳ, cũng như việc đề cập đến thương hiệu, sản phẩm thương mại hay tổ chức nào không có nghĩa bao hàm sự chứng thực của Chính phủ Hoa Kỳ. Một trăm phần trăm tổng chi phí Dự án do chính phủ Hoa Kỳ tài trợ với tổng số tiền là 8 triệu đô la